

ครั้งถึงวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหิตลธิเบศรามหาราชาธิเบศ จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษก ๒๕ พรรษาบริบูรณ์ รัฐบาลในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี และประชาชนชาวไทยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม เห็นชอบในอันที่จะร่วมกันแสดงความจงรักภักดี จัดงานพระราชพิธีรัชดาภิเษกขึ้นเฉลิมฉลองเป็นราชสักการะ คณะกรรมการจัดงานฯ ได้กำหนดแผนงาน และเตรียมการดำเนินงานเพื่อให้พระราชพิธีเป็นไปโดยสมบูรณ์สมพระเกียรติ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยในอาณาประชาราษฎร์มีพระราชดำริบ้านเมืองยังอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่น่าไว้วางใจ ความมุ่งพัฒนาเพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนและไม่ควรจัดงานมหิพารด้วยทรงเกรงจะเป็นการสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุจึงพระราชทานพระราชกระแสปรารถแก่รัฐบาลว่า "ขอให้ทำโดยประหยัด" คณะกรรมการจัดงานฯ จึงได้น้อมเกล้าฯ รับพระราชกระแสด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น และได้สนองพระราชประสงค์โดยจัดงานให้เน้นหนักไปในทางที่เป็นการพัฒนาบ้านเมืองเพื่ออำนวยสุขแก่ประชาราษฎร์ เป็นต้นว่าสร้างโรงเรียน จัดตั้งทุนเพื่อการศึกษาและวิจัย สร้างถนน และจัดทำสิ่งของที่ระลึก ฯลฯ เพื่อเป็นเครื่องน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ที่ทรงมีต่อพสกนิกรทั้งปวง

ในการนี้ รัฐบาลได้จัดทำแบบตราสัญลักษณ์ เป็นรูปพระมงกุฎ ประดิษฐานบนพานแว่นฟ้ามีรัศมีแผ่โดยรอบ ตั้งอยู่บนวิมานเมฆ ระหว่างพระมหามงกุฎและพานมีตราโอมหรือเลข ๙ อันหมายถึง รัชกาลที่ ๙ ข้างพานมีราชสีห์และคชสีห์ คำจูนเศวตฉัตรขนานซ้ายขวา ด้านล่างมีตัวอักษร "รัชดาภิเษก ๙ มิถุนายน ๒๕๑๔ ที่ระลึกพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี"

ตราสัญลักษณ์นี้ มีปรากฏใช้เพียง ๒ แห่ง คือ ภายใต้พัตรอง จำนวน ๒๐๐ เล่ม เพื่อถวายแด่พระสงฆ์ตั้งแต่ชั้นเจ้าคณะจังหวัดขึ้นไปตามโบราณราชประเพณี และหนังสือที่ระลึกซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นในวโรกาสนี้มิได้มีใช้ทั่วไป